

V zadevi Švara proti Sloveniji

Evropsko sodišče za človekove pravice (peti oddelek) kot senat v sestavi:

Angelika Nußberger, *predsednica*,

Boštjan M. Zupančič,

Helena Jäderblom, *sodnika*,

in Stephen Phillips, *namestnik sodnega tajnika oddelka*,

po razpravi, zaprti za javnost, ki je bila 17. septembra 2013,

izreka to sodbo, sprejeto navedenega dne:

POSTOPEK

1. Zadeva se je začela s pritožbo (št. 52886/08) proti Republiki Sloveniji, ki jo je pri Sodišču na podlagi 34. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (v nadaljnjem besedilu: konvencija) 29. oktobra 2008 vložil slovenski državljani Karel Švara (v nadaljnjem besedilu: pritožnik).

2. Slovensko vlado (v nadaljnjem besedilu: vlada) je zastopal njen zastopnik.

3. Vlada je bila o pritožbi obveščena 6. septembra 2012.

DEJSTVA

I. OKOLIŠČINE ZADEVE

4. Pritožnik je bil rojen leta 1944 in živi v Prestranku.

5. Pritožnik je po sklepu o njegovi upokojitvi 13. novembra 1996 pred Delovnim in socialnim sodiščem v Ljubljani sprožil postopek proti svojemu nekdanjemu delodajalcu Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije. Zadevo je prvotno kot socialni spor obravnavalo Socialno sodišče.

6. Tožena stranka je 5. marca 1998 odgovorila na zahtevek.

7. Sodišče je prvo glavno obravnavo opravilo 7. decembra 1999.

8. Druga glavna obravnava je bila opravljena 11. februarja 2000.

9. Pritožnik je 16. februarja 2000 pred sodiščem dal izjavo, v kateri je obrazložil svoj zahtevek.

10. Po pritožnikovi izjavi z dne 16. februarja 2000 se je od 6. julija 2000 zadeva obravnavala kot delovni spor, ki ga je proučilo Delovno sodišče.

11. Tretja glavna obravnava je bila opravljena 24. januarja 2001. Na obravnavi je pritožnik popravil svoj zahtevek.

12. Sodišče je 7. maja 2001 pritožnika povabilo, da mu pomaga pri popravilu njegovega zahtevka.

13. Pritožnik je 6. junija 2001 od sodišča zahteval podaljšanje roka za popravilo svojega zahtevka.

14. Pritožnik je svoj zahtevek popravil 8. junija 2001 in 11. junija 2001. 15. junija 2001 je sodišču predložil dodatne dokumente.

15. Tožena stranka je 11. oktobra 2001 odgovorila na zahtevek.

16. Nadaljnji dve glavni obravnavi sta bili opravljene 13. maja 2002 in 18. septembra 2002, ko je pritožnik ustno popravil svoj zahtevek.

17. Januarja 2003 je pritožnik pisno popravil svoj zahtevek.

18. Nadaljnja glavna obravnava je bila opravljena 12. februarja 2003. Istega dne je Delovno in socialno sodišče ugodilo majhnemu delu pritožnikovega zahtevka, preostali del pa zavrnilo. Stranki sta se pritožili.

19. Višje delovno in socialno sodišče je 16. decembra 2004 ugodilo pritožbama in vrnilo zadevo na prvo stopnjo.

20. Delovno in socialno sodišče v Ljubljani je 17. januarja 2005 zavrglo pritožnikov zahtevke. V ločenem sklepu je sodišče pritožniku odredilo plačilo stroškov postopkov. Pritožnik se je pritožil zoper oba sklepa.

21. Višje delovno in socialno sodišče je 31. marca 2006 zavrnilo pritožnikovo pritožbo glede zavrženja njegovega zahtevka, spremenilo sklep o stroških postopkov in zavrnilo preostali del pritožnikove pritožbe glede predhodno omenjenega sklepa.

22. Vrhovno sodišče je 29. maja 2007 zavrnilo pritožnikov predlog za revizijo. Pritožnik je vložil ustavno pritožbo.

23. Ustavno sodišče je 4. julija 2008 zavrnilo pritožnikovo ustavno pritožbo.

II. UPOŠTEVANA DOMAČA ZAKONODAJA

24. Za upoštevano domačo zakonodajo glej sodbo *Lesjak proti Sloveniji* (št. 33946/03, 21. julij 2009) in *Tomažič proti Sloveniji* (št. 38350/02, 13. december 2007).

PRAVO

I. ZATRJEVANA KRŠITEV PRVEGA ODSTAVKA 6. ČLENA IN 13. ČLENA KONVENCIJE

25. Pritožnik se je pritožil, da trajanje postopkov ni bilo v skladu z zahtevo po "razumnem roku" iz prvega odstavka 6. člena konvencije, ki se glasi:

"Vsakdo ima pravico, da o njegovih civilnih pravicah in obveznostih ... v razumnem roku odloča ... sodišče."

26. Smiselno je pritožnik tudi očital, da so bila razpoložljiva pravna sredstva glede dolgotrajnih sodnih postopkov v Sloveniji neučinkovita. 13. člen konvencije se glasi:

"Vsakdo, čigar pravice in svoboščine, zajamčene s to konvencijo, so kršene, ima pravico do učinkovitih pravnih sredstev pred domačimi oblastmi, in to tudi, če je kršitev storila uradna oseba pri opravljanju uradne dolžnosti."

A. Sprejemljivost

27. Vlada ni vložila nobenega ugovora glede sprejemljivosti teh očitkov.

28. Sodišče ugotavlja, da ta očitka nista očitno neutemeljena po točki a tretjega odstavka 35. člena konvencije. Nadalje ugotavlja, da nista nesprejemljiva niti iz katerih koli drugih razlogov. Torej ju je treba razglasiti za sprejemljiva.

B. Utemeljenost

1. 6. člen

29. Obdobje, ki ga je treba upoštevati, se je začelo 13. novembra 1996, ko je pritožnik začel postopek pred Delovnim in socialnim sodiščem, in končalo 4. julija 2008, ko je Ustavno sodišče zavrglo pritožnikovo ustavno pritožbo. Postopki so torej na štirih stopnjah sodišča trajali enajst let in deset mesecev.

30. Sodišče ponovno poudarja, da je treba razumnost trajanja postopka presojati glede na okoliščine zadeve in s sklicevanjem na ta merila: zapletenost zadeve ter ravnanje pritožnika in ustreznih organov, pa tudi, kakšen je bil pomen zadeve za pritožnika v sporu (med številnimi drugimi zadevami glej *Frydlender proti Franciji* [VS], št. 30979/96, 43. odstavek, ESČP 2000-VII). Sodišče tudi poudarja, da je pri delovnih sporih potrebna posebna skrbnost (glej *Ruotolo proti*

Italiji, sodba z dne 27. februar 1992, serija A, št. 230-D, str. 39, 17. odstavek; *Bauer proti Sloveniji*, št. 75402/01, 19. odstavek, 9. marec 2006).

31. Sodišče ugotavlja, da se vlada z ničimer ni sklicevala na zapletenost zadeve.

32. Po proučitvi pritožnikovega ravnanja Sodišče ugotavlja, da je morebiti tudi sam pripomogel k trajanju postopkov, s tem ko je, kot navaja vlada, večkrat spremenil svoje zahteve. Vlada zlasti ugotavlja, da se je zadeva prvotno obravnavala kot socialni spor zaradi pritožnikove nenatančnosti pri oblikovanju njegovega zahtevka in se je šele pozneje, potem ko je pritožnik na začetku leta 2000 podrobneje opredelil svoj zahtevek, obravnavala kot delovni spor. Vlada se je sklicevala tudi na obdobje med januarjem in junijem 2001, ko je bil pritožniku odobren odlog za popravo zahtevka.

33. Pritožnik je izpodbijal trditve vlade.

34. Sodišče ob upoštevanju okoliščin te zadeve in po pregledu vsega gradiva, ki mu je bilo predloženo, vseeno meni, da ravnanje pritožnika ni imelo velikega negativnega učinka na dolžino postopkov. Glede obdobja med začetkom postopka novembra 1996 in pritožnikovo izjavo, v kateri je februarja 2000 obrazložil svoj zahtevek, vlada ni trdila, da pred pritožnikovo izjavo zadeva ne bi mogla biti razrešena na podlagi pritožnikovih prvotnih trditev.

35. Poleg tega pa se glede na celotno trajanje postopkov na prvostopenjskem sodišču, ki je prvotno potrebovalo več kot šest let za izdajo sklepa, ne more reči, da je imelo obdobje med januarjem 2001 in junijem 2001, ko je bil pritožniku odobren dodaten čas za popravo njegovega zahtevka, velik negativen učinek na celotno trajanje postopkov.

36. Sodišče ob upoštevanju okoliščin zadeve in svoje predmetne sodne prakse (glej *Fetis proti Sloveniji*, št. 75366/01, 15.–18. odstavek, 30. marec 2006; *Cundrič proti Sloveniji*, št. 57566/00, 23.–30. odstavek, 30. marec 2006 in *Jeznik proti Sloveniji*, št. 32238/08, 22.–25. odstavek, 20. junij 2013) meni, da so postopki za obravnavano zadevo trajali predolgo in zahteva za "razumni rok" ni bila izpolnjena.

37. Torej je bil kršen prvi odstavek 6. člena.

2. 13. člen

38. Sodišče ponovno poudarja, da 13. člen zagotavlja učinkovito pravno sredstvo pred domačim organom za očitano kršitev zahteve po prvem odstavku 6. člena, da se zadeva obravnava v razumnem roku (glej *Kudła proti Poljski* [VS], št. 30210/96, 156. odstavek, ESČP 2000-XI). Sodišče glede na svoje ugotovitve v zadevah *Tomažič proti Sloveniji* (št. 38350/02, 13. december 2007, 41.–45. odstavek) in *Lesjak proti Sloveniji* (št. 33946/03, 21. julij 2009) meni, da je bil pri obravnavani zadevi kršen 13. člen, saj v domači zakonodaji ni bilo pravnega sredstva, s katerim bi pritožnik lahko dosegel odločitev sodišča, ki bi potrdila njegovo pravico do obravnave zadeve v razumnem roku, kakor to določa prvi odstavek 6. člena.

II. DRUGE ZATRJEVANE KRŠITVE KONVENCIJE

39. Pritožnik je nazadnje uveljavljal tudi prvi odstavek 6. člena konvencije glede domnevne nepoštenosti postopkov in 14. člen konvencije.

40. Po proučitvi navedenih dveh očitkov Sodišče glede na vse razpoložljivo gradivo, in kolikor so očitane zadeve v njegovi pristojnosti, ugotavlja, da ta ne kažeta, da bi bila kršena člena, na katera se je skliceval pritožnik. To pomeni, da sta preostala očitka očitno neutemeljena in ju je treba zavrnila v skladu s točko a tretjega odstavka in četrtem odstavkom 35. člena konvencije.

III. UPORABA 41. ČLENA KONVENCIJE

41. 41. člen konvencije določa:

"Če Sodišče ugotovi, da je prišlo do kršitve konvencije ali njenih protokolov, in če notranje pravo visoke pogodbenice dovoljuje le delno zadoščenje, Sodišče oškodovani stranki, če je potrebno, nakloni pravično zadoščenje."

A. Škoda

42. Pritožnik je zahteval 105.382 oziroma 347.593 EUR za premoženjsko škodo in 1.000 EUR za nepremoženjsko škodo za vsako leto trajanja postopkov.

43. Vlada je zahteveke izpodbijala.

44. Sodišče ne zazna nobene vzročne povezave med ugotovljeno kršitvijo in zatrjevano premoženjsko škodo, zato ta zahtevek zavrača. Po drugi strani pa meni, da je pritožnik nedvomno utrpel nepremoženjsko škodo. Po načelu pravičnosti mu po tej točki prisojja 4.800 EUR.

B. Stroški

45. Pritožnik je zahteval tudi 5.146 EUR za stroške, ki so nastali v postopkih pred domačimi sodišči in Sodiščem.

46. Vlada je zahtevek izpodbijala.

47. Po mnenju Sodišča je za stroške, ki so nastali v postopku pred Sodiščem, pritožniku, ki ga ni zastopal odvetnik, primerno priznati 300 EUR.

C. Zamudne obresti

48. Po mnenju Sodišča je primerno, da zamudne obresti temeljijo na mejni posojilni obrestni meri Evropske centralne banke, ki se ji dodajo tri odstotne točke.

IZ TEH RAZLOGOV SODIŠČE SOGLASNO

1. *razglaša*, da je pritožba glede predolgega trajanja postopka in učinkovitosti pravnih sredstev v zvezi s tem sprejemljiva, preostali del pritožbe pa nesprijemljiv;
2. *razsoja*, da sta bila kršena prvi odstavek 6. člena in 13. člen konvencije;
3. *razsoja*,
 - (a) da mora tožena država v treh mesecih pritožniku plačati ta zneska:
 - (i) 4.800 EUR (štiri tisoč osemsto evrov) za nepremoženjsko škodo in morebitni davek;
 - (ii) 300 EUR (tristo evrov) za stroške in morebitni davek, ki se lahko pritožniku zaračuna glede stroškov;
 - (b) da se za navedena zneska od dneva poteka treh mesecev do plačila obračunajo linearne obresti po stopnji, ki je enaka stopnji mejne posojilne obrestne mere Evropske centralne banke, za vse zamujeno obdobje z dodanimi tremi odstotnimi točkami;
4. *zavrača* preostali del pritožnikovega zahtevka za pravično zadoščenje.

Sestavljeno v angleškem jeziku in 10. oktobra 2013 poslano v skladu z drugim in tretjim odstavkom 77. člena Poslovnika Sodišča.

Stephen Phillips
namestnik sodnega tajnika

Angelika Nußberger
predsednica